

kovni sodelavci, znanci in prijatelji. Ti spomini pričajo, da je bil Pediček res človek, ki se je kot pedagog in kot človek zapisal v spomin. Za recenzijo se iskreno zahvaljujemo ddr. Barici Marentič Požarnik ter žal pokojnemu dr. Janezu Bečaju, ki se je od nas poslovil, preden je knjiga izšla.

V središču je človek

Franc Pediček je bil dobrohoten. Rad je imel ljudi in jih je skušal razumeti. Celó v taborišču mu je uspelo preživeti z dobro mislijo. Sam je zapisal, da se je z njo rešil marsikaterega udarca; brez besede, le z dobro mislijo.

Poudarjal je tudi pomen zgleda učitelja, vzgojitelja, starša pri vzgoji. Pomembna so torej dejanja, ne le besede. Želimo si, da bi po njegovem zgledu zmogli misliti dobro, razumeti človeka ter v središče vzgoje vedno postaviti človeka kot celovito osebnost; da pri tem ne bi zanemarjali nobene od dveh glavnih ravni: stvarnostno-življenjske ter dušno-duhovne. Obe naj "vsebinsko in dejavnostno polnita vzgojo in izobraževanje, torej vsako pedagoško delo" (Pediček, 2007: 47). To je Pedičkovo glavno sporočilo za vsakega ravnatelja, učitelja, vzgojitelja, starša ...

Ob izidu knjige *Franc Pediček, slovenski pedagog* si želimo, da bi sprejeli njegovo sporočilo in bi Pedičkova antropološka pedagogika postala središčna za marsikatero šolo, vrtec, družino, učitelja, vzgojitelja, starša. Da bi bil v središču človek, ki bo spoštovan kot celovita osebnost in bo kot celovite osebnosti zmogel spoštovati druge. V tem je svoboda. ■

Vir

Pediček, Franc (2007): Zahvala dr. Franca Pedička ob prejemu naslova častnega člana DKPS. V: *Vzgoja*, letnik IX, št. 36, str. 47.

Knjigo *Franc Pediček, slovenski pedagog* lahko po **prednaročniški ceni** za samo **23,30 EUR** naročite v uredništvu revije *Vzgoja*: 01-43-83-987, revija.vzgoja@rkc.si. Akcija velja **do 10. 1. 2013.**

Tri impresije

✍ Berta Golob

Spomin

Precej preden je zapadel sneg, sva šla z atom v gozd po mah za jaslice. Nabirala sva ga v cajnico in zeblo naju je v prste.

Na sveti večer sva na osušeni mah postavila lesen hlevček, okrog njega pa razporedila glinaste ovčke in pastirje. V hlevček sva položila kot mezinec majhnega Jezusa, ob njem pa sta klečala Jožef in Marija. Tudi na zvezdo repatico nisva pozabila. Pred jaslicami je gorela lučka. Njen plamenček je risal na strop nemirne sence pastirjev.

Bil je sveti večer. Vsa hiša je dišala po kadilu in molitvi. Mislila sem na Marijo, ki je morala Jezusa roditi v hlevu. Tako je prišel na svet tudi berač Matevž, ki je včasih potrkal na naša vrata. Ubogi berač Matevž. Ja, nanj sem mislila, ko sva z atom delala jaslice in po mahu razporejala ovčke in pastirje.

Nič nisem bila zaspala. Krušna peč je na sveti večer soplja prav posebno toploto. Zunaj pa je včasih naletaval sneg. ■

Osamljen človek

Tisti sveti večer je iz mesta k nam prišel upokojeni bolehní znanec Anton. Nekoč je bil imeniten človek, potem pa samo še samotar in bolnik.

Malo smo bili zmedeni. Dišalo je po kadilu in rožni venec smo že od-

molili. Tudi povečerjali smo že. Do polnočnice smo nameravali posedati okoli peči in se veseliti jaslic.

Pa je nepričakovano prišel Anton. K nam skozi zasneženi sveti večer. Bili smo zmedeni. Kar v kuhinji smo obseleli in se nekaj pogovarjali. Nekaj praznega, prav nič prazničnega. Bolj iz navade kot iz vljudnosti smo poznemu gostu ponudili pitoco. Pa je ni vzel.

Čas je skoraj obstal, ura se je zelo leno pomikala dalje. Potem smo se skupaj odpravili proti mestu. Mi k

Foto: Marko Hrovat

polnočnici, Anton pa v svoje prazno, hladno stanovanje.

To je bil tisti nesrečni sveti večer, ko v osamljenem človeku nismo prepoznali Jezusa. ■

Srce

Bilo je v času, ko je moral biti božič navaden delovni dan. Z izjemo kakih treh učencev je bil ves razred zaspan. Tisti niso bili pri polnočnici; komaj so vedeli, kaj to sploh je. Jaz sem bila. Skrivoma.

Narahlo je snežilo tisti sveti večer.

Sveti večer brez prave svetosti. Kaj naj storim? Odit domov ni bilo več mogoče, zadnji avtobus je že zdavnaj odpeljal. Ko je sredi popoldneva začel ugašati zimski dan, se mi je zdelo, kako skrivnostno bom sama samcata v tem službenem kraju preživljala tihi večer. Veselila sem se ga. Očitno sem pozabila, da je z njim povezana polnočnica. Zdaj pa se je bližal njen čas. Zgubiti službo ali pa biti prestavljen dvesto kilometrov daleč, kot se je zgodilo Jasmini, mi je kot blisk prešinilo zavest. Kaj zdaj? Cerkev oddaljena le za lučaj.

Nenadoma je zadišalo po kadilu. Mogoče je v spodnjih prostorih gospa celo odprla vrata, da se je vonj dvignil navzgor? K meni.

Čez čas je tudi zazvonilo. Kratko, takrat so bile zvonjenju minute strogo odmerjene. Sneg je pod oknom utišal prav vse stopinje. Počakala sem in z ure odštevala minute. Deset čez polnoči. Že božič! Tiho po stopnicah navzdol; tiho odklenem vrata, jih kar najbolj tiho zaprem in se pretihotapim. Obstojim pod korom. Nekaj možakov se obrne z iskrico posebne miline v očeh!

Pet minut pred koncem maše odbežim.

Do jutra odspim najslajšo in najkrajšo noč tistih oteženih let.

Pri pouku se učencem zapirajo veke. Prebiramo neko berilo. Da mine ura.

Čez mnogo let mi blagi šolski nadzornik pove, da takrat ni maral opraviti ukazanega učnega nadzora. S predstojnikom se je zaradi tega sprl. A očitno je tudi ta imel srce s spominom na svetosti. ■

Duhovnost Ivana Cankarja

✍ Vladimir Truhlar

Dr. Vladimir Truhlar (1912–1977) je bil filozof, teolog, duhovnik, jezuit, pesnik in kritik, predavatelj na Gregorijani v Rimu, koncilski teolog, po rodu Slovenec in Čeh. Njegova dela so doživela številne prevode. V Sloveniji je bil deležen hudih pritiskov in nasprotovanja, njegova teologija je komunistično oblast motila tudi po njegovi smrti. V letu 2012 je izšla druga izdaja njegove knjige Doživljanje absolutnega v slovenskem leposlovju iz leta 1977. Tu objavljamo odlomek iz knjige, v katerem piše o duhovnosti Ivana Cankarja. Zapis je enak originalu, da bralec lahko začuti duh izvirnika.

I.

Tisto, kar razloži vso duhovnost Ivana Cankarja, kar jo končno vso zaseže, se razkriva v tehle vrstah iz dela *Moje življenje*: "... Posebna je bila naša vera, nikjer priučena, od nikogar zaukazana, čisto ponevedoma je bila od vsega začetka samovoljno vzklila v srcu ter ga je vsega prepojila. Ne da se razložiti z besedo te resnične vere, ker vsaka vera je nedopovedljiva, je brez glasu in brez telesa kakor luč in kakor ljubezen ..." Cankarju so o Bogu govorili doma, v šoli, v cerkvi, – mu vero od zunaj nalagali. A že pred vsem tem, "od vsega začetka" – pravi –, je bilo nekaj v njem, kar imenuje "resnično vero". Nekaj, kar je – sam

ne ve kako – vzklilo v notranjosti, v globinah, "v srcu", – nekaj, kar je srce "čisto prepojilo". To niso bili opredeljeni stavki, kakor se jih je naučil iz katekizma, – vera je bila "brez telesa" – pravi; – v srcu ni donel glas, kakor je bil katehetov glas, – vera je bila v tem smislu "brez glasu". Pa vendar je na nedopovedljiv način – kot neka luč – govorila. Saj je rečeno na istem mestu: "... Katekizem, ki smo se ga učili v šoli, je imel komaj toliko veljave in spoštovanja kakor abecednik. V srcih nam je bil napisan vse drug in drugačen katekizem; bil je svet in strog ...", torej neka resničnost, ki se je razkrivala in sodila, – ki je bila zahtevna, v sodbi neizprosna, nepodkupljiva, stroga. A bila je hkrati "sveta", pravi Cankar. Pred njo, je rečeno na istem mestu, je bil "skrit oltar, pred katerim darujejo čiste misli ..." Bila je resničnost Svetega, ki je prebujala Cankarjevo – religijo; notranjo religijo, religijo v srcu; prvinsko religijo, ki je "od vsega začetka samovoljno vzklila v srcu" in si tam postavila "skrit oltar". Če Cankar na tem mestu tako močno poudarja globinsko religijo, s tem ne misli reči – kot se bo posmeje pokazalo –, da zunanja religija nič ne pomeni, – da se njene pristne prvine ne bi mogle skladno vcepiti v prvinsko vero in jo dopolniti. A vendar mu je religija – vera vse življenje ostala predvsem notranje doživljanje.

II.

V črtici "Zaklenjena kamrica" ta notranji prostor in doživljanje v njem takole podrobneje oriše: "... Skrita kamrica ... Tesna je, prazna in gola, ena sama podoba visi na sivi steni, pred njo gori večna luč (prostor religije). Gospodar odklene kamrico, stopi vanjo s trudnimi koraki, s povešeno glavo, tišine, samote in bridkosti željan (tudi